

18.11.2025

Vastaus hyvinvointialuealoitteeseen

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle on saapunut 29.10.2025 hyvinvointialuealoite. Hyvinvointialuealoitteessa ehdotetaan, että Pohjois-Karjalan hyvinvointialue - Siun sote noudattaa lääkäriin pääsyä 3 kuukaudessa siitä, kun asiakas on ottanut yhteyttä terveysasemaan. Aloitteessa todetaan myös, että Siun soten jonot ovat niin pitkät, että tällä hetkellä joutuu odottamaan lääkäriin pääsyä vähintään 5 kuukautta, mikäli asia ei ole akuutti.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue kiittää arvokkaasta aloitteesta. Terveys- ja sairaanhoitopalvelujen toimialue vastaa aloitteeseen seuraavalla tavalla.

Hoidon tarpeen arviointi ja hoitoon pääsyn enimmäismääräajat

Terveydenhuollossa hoidon tarpeen arvioinnista ja hoitoon pääsystä säädetään terveydenhuoltolaissa ([1326/2010, luku 6 § 47-55](#)). Perusterveydenhuollon kiireettömään hoitoon pääsyssä on useita enimmäisaikoja. Terveydenhuollon palvelujen enimmäismääräaikojen toteutumista tulee terveydenhuoltolain (1326/2010) 55 §:n mukaan seurata kiireellisen ja kiireettömän palveluntarpeen osalta ja julkaista odotusaikoja koskevat tiedot voimassa olevien säädösten mukaisesti.

Terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaan terveyskeskukseen on saatava yhteys arkipäivisin virka-aikana välittömästi. Hoidon tarpeen arviointi tulee tehdä samana arkipäivänä, kun potilas ottaa yhteyttä toimintayksikköön. Hoidon tarpeen arvioinnissa tehdään yksilöllinen arvio potilaan tutkimusten tai hoidon tarpeesta ja kiireellisyydestä sekä siitä, minkä terveydenhuollon ammattihenkilön toteuttamaa hoitoa tai tutkimuksia potilas tarvitsee. Hoidon tarpeen arvioinnin suorittaa lähtökohtaisesti laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö (esim. sairaanhoitaja). Nimikesuojatut terveydenhuollon ammattihenkilöt (esim. lähihoitaja) voivat tehdä hoidon tarpeen arviointia perusterveydenhuollon sairaanhoidossa 31.8.2027 saakka, mikäli heillä on tehtävään riittävä osaaminen ja kokemus.

Kiireellinen sairaanhoito on annettava sitä tarvitsevalle potilaalle hänen asuinpaikastaan riippumatta. Kiireellisellä hoidolla tarkoitetaan äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen edellyttämää välitöntä arviota ja hoitoa, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai vamman vaikeutumista. Potilaan on saatava arkipäivisin ilmoitettuna aikana välittömästi terveydenhuollon ammattihenkilön arvio ja hoito kiireellisissä tapauksissa lähellä asuinpaikkaansa, ellei potilasturvallisuuden ja palveluiden laadun turvaaminen edellytä arvion ja hoidon keskittämistä päivystysyksikköön. Ympäri vuorokautinen perusterveydenhuollon ja erikoissairanhoidon yhteispäivystys sijaitsee

18.11.2025

Pohjois-Karjalan keskussairaalan yhteydessä, jossa on valmius väestön tavanomaisten kiireellisten terveysongelmien hoitoon.

1.1.2025 lukien lääketieteellisesti tarpeelliseksi todetun perusterveydenhuollon kiireettömän hoidon, kuntoutuksen ja terveyttä ja hyvinvointia edistävän palvelun sekä todistuksen tai lausunnon laatimista koskevan palvelun ensimmäinen hoito- tai kuntoutustapahtuma on järjestettävä potilaan terveydentila, työ-, opiskelu- ja toimintakyky, palveluiden tarve ja hänen sairautensa tai vammansa ennakoitavissa oleva kehitys huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa, kuitenkin hoidon tarpeen arviointia seuraavien kolmen kuukauden aikana.

Ensimmäisessä hoito- ja kuntoutustapahtumassa hoidon, kuntoutuksen tai terveyttä ja hyvinvointia edistävän palvelun antajan tulee olla laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö. Mikäli potilas on ohjattu muun laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön kuin lääkärin vastaanotolle ja ammattihenkilö toteaa, että potilas tarvitsee kyseisen terveysongelmansa hoitoon lääkärin tekemän tutkimuksen tai hoidon, myös pääsy lääkärin vastaanotolle tulee järjestyä kohtuullisessa ajassa, kuitenkin korkeintaan kolmen kuukauden kuluessa edellä kuvatusta hoidon tarpeen arviosta.

Edellä olevasta poiketen, mikäli lapsen tai yhteydenoton ajankohtana alle 23-vuotiaan nuoren hoitoon hakeutumisen syynä on sairastuminen, vamma, pitkäaikaissairauden vaikeutuminen, uusien oireiden esilletulo tai toimintakyvyn aleneminen ja hoito kuuluu yleislääketieteen alaan, ensimmäinen hoitotapahtuma on järjestettävä potilaan terveydentila ja hänen sairautensa tai vammansa ennakoitavissa oleva kehitys huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa, kuitenkin hoidon tarpeen arviointia seuraavien 14 vuorokauden aikana. Jos lapsi tai yhteydenoton ajankohtana alle 23-vuotias nuori on tällaisessa tilanteessa ohjattu muun laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön kuin lääkärin vastaanotolle ja ammattihenkilö toteaa, että potilas tarvitsee kyseisen terveysongelmansa hoitoon lääkärin tekemän tutkimuksen tai hoidon, pääsy lääkärin vastaanotolle on järjestettävä ammattihenkilön vastaanottoa seuraavien seitsemän vuorokauden aikana.

Edellä säädetyt enimmäisajat eivät koske hoito- tai kuntoutussuunnitelman mukaisia hoitotapahtumia. Hoito- tai kuntoutussuunnitelmaan sisältyvä hoito ja kuntoutus on järjestettävä hoito- tai kuntoutussuunnitelman mukaisesti.

Mikäli potilasta hoidettaessa tai muuta palvelua annettaessa havaitaan, että potilas tarvitsee muun kuin kyseisen hoitotapahtuman tai muuta palvelua koskevan perusterveydenhuoltoon kuuluvan kiireettömän sairaanhoidon tutkimuksen tai hoidon, kuntoutuksen tai terveyttä ja hyvinvointia edistävän palvelun, se on toteutettava edellä olevan kuvatun mukaisesti.

Perusterveydenhuollon palvelujen hoitoon pääsy

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen – Siun soten julkisille verkkosivuille on koottu tietoa hoitoon pääsyyn liittyen ja sivustolle on koottu linkit hoitoon pääsyn määräaikojen tilastoihin sekä

18.11.2025

perusterveydenhuollon että erikoissairaanhoidon osalta. Verkkosivusto löytyy osoitteesta:

<https://www.siunsote.fi/asiakkaan-opas/ohjeet/asiakkaan-ja-potilaan-oikeudet/hoitoonpaasy/>

Terveysten- ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tilannekuvaraportin mukaan (tiedot poimittu 15.11.2025, hoitoon pääsyn tiedot laskettu 31.10.2025 mennessä toteutuneista käynneistä) mukaan vuonna 2025 Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen perusterveydenhuollossa on ollut kiireettömiä hoitotapahtumia yhteensä 237 930 ja kaikki hoitotapahtumat yhteensä 276 239 (lääkärit ja sairaanhoitajat yhteensä). Hoitotapahtumissa on huomioitu läsnä- ja etäkontaktit. Kaikki kiireettömät hoitotapahtumat eivät kuulu hoitoon pääsyn seurantaan.

Hoitoon pääsyn seurantaan kuuluvien käyntien osalta ensimmäinen hoitotapahtuma 3 kuukauden kuluessa on toteutunut 97 % ja 14 vuorokauden kuluessa 81 % käynneistä (kaikkien ikäluokkien osalta). 23 vuotta täyttäneiden osalta hoitoon pääsy 3 kuukauden kuluessa lääkärille on toteutunut 92 % käynneistä ja 14 vuorokauden kuluessa 58 % käynneistä. 23 vuotta täyttäneillä lääkärin jatkohoito on toteutunut 3 kuukauden kuluessa 96 % käynneistä.

Hoitoon pääsyn seurantaan kuuluvien käyntien osalta alle 23-vuotiaiden osalta hoitoon pääsy 14 vuorokauden kuluessa on toteutunut 90 % käynneistä ja hoitoon pääsy lääkärille 14 vuorokauden kuluessa 69 % käynneistä. Lääkärin jatkohoidon toteutuminen alle 23-vuotiailla 7 vuorokauden kuluessa on toteutunut 58 % käynneistä ja 3 kuukauden kuluessa 98 % käynneistä.

Yhteenveto ja asian arviointi

Hyvinvointialueen velvollisuudesta järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa (612/2021). Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 23 §:n mukaan palvelunjärjestäjän on varmistettava omavalvonnalla sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviensä lainmukainen hoitaminen.

Siun sote on laatinut kerran vuodessa päivitettävän omavalvontaohjelman, jossa kuvataan ne tavat, joiden avulla palvelujen toteutumista, turvallisuutta ja laatua sekä yhdenvertaisuutta seurataan, arvioidaan ja kehitetään. Omavalvontaohjelma ja omavalvontasuunnitelmat ohjaavat omavalvonnan toteuttamista yksikkötasolle saakka. Omavalvontaohjelman hyväksyy hyvinvointialueen aluehallitus. Siun soten julkisille verkkosivuille on koottu tietoa omavalvonnasta ja sivustolta löytyy mm. omavalvontaohjelma sekä yksikkökohtaiset omavalvontasuunnitelmat. Verkkosivusto löytyy osoitteesta: <https://www.siunsote.fi/tietoa-meista/toiminta/omavalvonta/>

Perusterveydenhuollon hoitoon pääsy ei ole toteutunut vuoden 2025 tilanteen mukaan kaikilta osin terveydenhuoltolain enimmäismääräaikojen mukaisesti.

Perusterveydenhuollon palvelujen saatavuutta, jatkuvuutta ja kehittämistä on aiemmin haastanut yleislääkärien saatavuuden haaste etenkin hyvinvointialueen reuna-alueilla.

Perusterveydenhuollossa palvelujen saatavuus on kuitenkin käytännössä parantunut viimeisen vuoden aikana. Henkilöstön, etenkin lääkäreiden saatavuus on parantunut ja vuokralääkäreiden osuus on saatu merkittävästi aiempia vuosia alemmaksi vuoden 2025 aikana. Lääkäriresurssissa on kuitenkin edelleen ollut laskennallista vajausta parantuneesta tilanteesta huolimatta, etenkin

18.11.2025

hyvinvointialueen reuna-alueilla. Osana talousarvion 2026 valmistelua asiaa on terveys- ja sairaanhoitopalvelujen (1.1.2026 lukien terveyspalvelujen) toimialueella kuitenkin pyritty huomioimaan pyrkien varmistamaan riittävä resursointi myös perusterveydenhuollon palveluihin, jolla lakisääteinen hoitoon pääsy pystyttäisiin turvaamaan.

Lisäksi palvelustrategia ja palveluverkko on hyväksytty aluevaltuustossa lokakuussa 2024, ja toimeenpano on käynnistynyt 2025 alueellisten järjestämissuunnitelmien pohjalta. Perustason palveluissa on toimialueella tehty myös paljon muita kehittämistoimia. Perustason hoidon saatavuutta ja jatkuvuutta on parannettu mm. kotisairaalan toimintaa kehittämällä ja liikkuvia palveluita on kehitetty. Digitaalisia palveluita on otettu käyttöön enenevästi keväästä 2024 lähtien käyttöönotetun digitaalisen palvelualustan myötä. Digitaalisiin palveluihin rekisteröityneitä käyttäjiä oli syyskuun 2025 loppuun saakka noin 43 tuhatta henkilöä. Digisotekeskus mahdollistaa nopean hoidon saatavuuden soveltuvissa tilanteissa. Digisotekeskuksessa on vuonna 2025 (31.10.2025 mennessä) käynneistä toteutunut 7 vuorokauden sisällä 98 % ja 14 vuorokauden sisällä 99 %.

Lakisääteisiin kiireettömään hoitoon pääsyn enimmäismääräaikoihin kiinnitetään sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa terveys- ja sairaanhoitopalvelujen toimialueella erityistä huomiota osana omavalvonnallista toiminnan seurantaa ja raportointia.

Susanna Wilén
Toimialuejohtaja

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue – Siun sote
Tikkamäentie 16
80210 Joensuu

Lisätietoja:
Mikael Ripatti
Palvelujohtaja
puh. 013 330 9556
mikael.ripatti@siunsote.fi

Vastaanottopalvelut
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue – Siun sote
Tikkamäentie 16
80210 Joensuu